

به دنبال عصایی برای «عصای سفید»

تلاش برای عادی کردن زندگی معلولان در جامعه از جمله مسایلی است که به سال‌های اوایل قرن بیستم باز می‌گردد و می‌توان در اعلامیه‌های جهانی همچون حقوق کودک، پیمان جهانی معلولان، حقوق بشر و حقوق معلولان ذهنی و جسمی نشانه‌های آن را یافت.

تلاش برای عادی کردن زندگی معلولان در جامعه از جمله مسایلی است که به سال‌های اوایل قرن بیستم باز می‌گردد و می‌توان در اعلامیه‌های جهانی همچون حقوق کودک، پیمان جهانی معلولان، حقوق بشر و حقوق معلولان ذهنی و جسمی نشانه‌های آن را یافت. به گزارش خبرگزاری فارس، بیست و سوم مهر ماه، روز عصای سفید است، روزی که روشندان جهان طراوت، پویایی و نشاط را به جویبار زندگی فرا می‌خوانند.

در این روز روشن‌ضمیران فریاد می‌دارند $171\#&$ ؛ ما هم تپیدن قلب زندگی و زدن نبض طبیعت را احساس می‌کنیم. ما حتی می‌توانیم با همین چشمان به ظاهر بسته خویش، در زلال شعور و صفای فطرت خدایی‌مان، جلال و جمال حضرت حق را بنگریم. می‌توانیم با چشم لامسه خود با همه کس و همه چیز سخن بگوییم و حتی با تأمل در گردش حکیمانه چرخ روزگار، به مهمانی همه نشانه‌های خلقت برویم.»

عصای سفید چونان پرچمی است که به نشان استقلال در دست روشندان به حرکت درمی‌آید و آینه‌ای است که قدرت و نعمت خدایی را به تماشای تأمل و تفکر دیگران می‌گذارد.

خانواده نخستین و مؤثرترین نهاد در شکل‌دهی شخصیت فرد است. در این میان، خانواده برای فرد نابینا، کارآیی‌های حیاتی‌تری دارد گرچه وجود فرد نابینا، محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی فراوانی برای افراد خانواده به وجود می‌آورد ولی واکنش آنها در برابر نابینا در آینده او بسیار تعیین‌کننده است. والدین در نخستین برخورد با کودک نابینایشان، به اندازه‌ای متأثر می‌شوند که گاه حتی کودک را نمی‌پذیرند و از پذیرفتن سرپرستی او سر باز می‌زنند. آنقدر ناراحت‌اند که برای فرار از مسئولیت، همسر و اطرافیان را متهم می‌کنند و آنان را سبب اصلی این اتفاق می‌نامند. در ابتدا، این نوع واکنش‌ها طبیعی است و ممکن است از هر انسانی سر بزند ولی ادامه یافتن این حالت، آینده مخاطره‌آمیزی را برای کودک در پی دارد.

والدین نخستین کانون رسمی است که باید با شناخت کامل از شرایط خود، نابینایی فرزندان را بپذیرند و برای راهنمایی از مشاوران یاری طلبند. درک احساسات، همدلی، همدردی، تقویت اعتماد به نفس و زمینه‌سازی برای اجتماعی شدن، بیش از هر کس از سوی والدین صورت می‌گیرد. حمایت و تشویق خانواده می‌تواند فرزند نابینا را به فردی فعال و مفید برای جامعه تبدیل کند. برای شناخت نابینا، موقعیت‌های تحصیلی، اجتماعی و شغلی او همواره الگوهای موفق در جامعه حضور دارند که توجه به آنها کمک فراوانی به والدین در تربیت کودک می‌کند. نباید فراموش کرد که محیط آرام و بدون دغدغه، آرماتی‌ترین شرایط را برای نابینا و خانواده‌اش فراهم می‌کند.

بر این اساس باید خانواده‌ها از همان لحظات نخست تولد کودک به مسائل بینایی و شنوایی کودکان خود توجه کنند. از آنجا که کودک، قدرت تشخیص و بیان مشکلات بینایی خویش را ندارد، بیشتر والدین از بیماری کودک خود ناآگاه می‌مانند. دوره حساس بینایی برای ایجاد تنبلی، دو تا سه سال ابتدای زندگی است. پس از این دوران تا حدود 10 سالگی، رشد دستگاه بینایی کامل می‌شود. اگر تنبلی چشم تا این زمان درمان نشده باشد، در حقیقت دستگاه بینایی چشم در مغز رشد نکرده است و چشم، ضعیف و ضعیف‌تر می‌شود و به نابینایی می‌انجامد و هیچ درمانی حتی عمل جراحی نمی‌تواند بینایی را به چشم‌ها بازگرداند.

به اعتقاد پزشکان نابینایی نیز مانند بیماری‌های دیگر علت‌هایی دارد که در چهار دسته جای می‌گیرند:
الف) وراثت: یکی از عوامل نابینایی، وجود مشکلات ارثی است که شایع‌ترین دلیل آن را ازدواج‌های فامیلی دانسته‌اند. بیماری والدین به ویژه مادر در نابینا شدن نوزاد هنگام تولد تأثیر فراوانی دارد.

ب) بیماری‌ها: برخی از بیماری‌های عمومی و بسیاری از بیماری‌های عفونی اگر به موقع و به طور صحیح درمان نشود به نابینایی فرد می‌انجامد. تنبلی چشم، دیابت، آبله، سرخک، سرخجه، آب مروارید و آب سیاه از بیماری‌هایی هستند که می‌توانند به نابینایی بینجامند.

ج) حوادث: آسیب‌های ناشی از حوادث گوناگون یا سهل‌انگاری و بی‌توجهی نیز از علت‌های از دست دادن بینایی است.
د) پیری: انسان وقتی به پیری قدم می‌گذارد، خواه ناخواه با کاهش دید روبه‌روست. هر عضوی در بدن، عمر مشخصی دارد که ضعف و حتی نابینایی به معنای کهولت چشم‌ها و پایان عمر طبیعی آنهاست.

*80 درصد نابینایی‌ها قابل پیشگیری و درمان است

بر اساس گزارش‌های جهانی، گستره نابینایی در جوامع توسعه یافته 60 نفر در هر یک میلیون نفر است که این رقم در جوامع در حال توسعه و فقیر به بیش از 10 برابر یعنی 600 نفر در هر یک میلیون نفر می‌رسد.

کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند در صورت انجام ندادن اقدامات پیشگیرانه تعداد افراد نابینا در سال 2020 به 76 میلیون نفر و افراد مبتلا به نقص بینایی به بیش از 200 میلیون نفر برسد. مهم‌ترین علل نابینایی آب مروارید 39 درصد، مشکلات انکساری درمان نشده 18 درصد، آب سیاه 10 درصد، استحاله لکه‌ای وابسته به سن هفت درصد، مشکلات شبکیه وابسته به دیابت چهار درصد، تراخم و مشکلات بینایی در بچه‌ها سه درصد هستند.

اهمیت نابینایان به عنوان بخش بزرگی از جامعه انسانی سبب شده تا سازمان بهداشت جهانی، دومین پنج‌شنبه ماه اکتبر هر سال را روز جهانی نابینایی نامگذاری کند، این مناسبت سالانه که از سال 2000 میلادی آغاز شده، بهانه‌ای است تا به نابینایان و مشکلات آنان توجه شود.

روز جهانی نابینایان تلاش می‌کند تا توجه عمومی را به این نکته جلب کند که 80 درصد موارد نابینایی قابل پیشگیری یا قابل درمان است و دولت‌ها و مؤسسات و سایر منابع سرمایه‌گذار را باید تشویق کرد تا در پیشگیری جهانی از نابینایی سرمایه‌گذاری کنند هرچند هزینه اقتصادی سالانه پیشگیری از نابینایی در جهان حدود 28 میلیارد دلار تخمین زده می‌شود اما نسبت به سایر مقوله‌های بهداشتی درمانی، درمان‌های بازیابی بینایی و راه‌های پیشگیری از ابتلا به نابینایی از مقرون به صرفه‌ترین اقدامات درمانی در مقوله بهداشت و درمان هستند.

*به دنبال عصابی برای #171؛ عصای سفید»

در سال 1950 سازمان آموزشی علمی فرهنگی ملل متحد (یونسکو) و شورای جهانی نابینایان در جلسه‌ای مشترک، قانون #171؛ عصای سفید» را بررسی و تصویب کردند و روز 15 اکتبر برابر با 23 مهر ماه را روز جهانی #171؛ عصای سفید» یا روز جهانی #171؛ ایمنی نابینایان» اعلام کردند.

بدون شک نگرش جامعه نسبت به روشندان و همچنین برداشت آنها نسبت به خود که طبعاً متأثر از برخورد جامعه و فرهنگ حاکم است، نقش بسیار مهمی در چگونگی تشکیل انگیزه‌ها، توسعه و رشد استعدادها نابینایان دارد. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز هرچند به صراحت نامی از افراد معلول برده نشده اما اصول بسیاری را در آن می‌توان یافت که به نوعی از حقوق معلولان حمایت کرده است.

تاکنون در قوانین مختلفی که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، مواردی به معلولان اختصاص یافته که از آن جمله می‌توان به قانون تشکیل سازمان بهزیستی، قانون الزام سازمان‌های دولتی به استخدام سه درصد معلولان و نیز قانون تشکیل سازمان آموزش و پرورش استثنایی اشاره کرد اما آنچه که در این میان اهمیت داشت فقدان قانونی جامع در این زمینه بود که با تصویب قانون جامع حمایت از حقوق معلولان این نقیصه نیز برطرف شد.

ویژگی مثبت قانون حمایت از معلولان #171؛ جامعیت» آن است زیرا بر اساس آن مسایلی همچون مسکن، آموزش، بهداشت و به ویژه استخدام که همیشه جزو دغدغه‌های جامعه معلولان و خانواده آنان بوده به خوبی در این قانون دیده شده است. اما آیا قوانین همانگونه که تصویب می‌شوند، اجرا می‌شوند؟ واقعیت این است که تنها تعهد داشتن به یک اصل قانون سبب حل بسیاری از مشکلات معلولان می‌شود ولی این مسئله هیچگاه مورد توجه قرار نمی‌گیرد همانطور که با گذشت چند سال از تصویب و اجرای قانون جامع حمایت از معلولان مشکل استخدام نابینایان در مراکز دولتی پا برجاست. در حال حاضر به نظر می‌رسد اشتغال بزرگ‌ترین مشکل نابینایان است و به دلیل اهمیت این موضوع سازمان بهزیستی معاونت اشتغال را در مجموعه خود جهت رسیدگی به این امور ایجاد کرد، مسئله‌ای که پیش‌تر در معاونت توانبخشی دنبال می‌شد.

*نهادهای دولتی باید سهمیه استخدام معلولان به ویژه نابینایان را در نظر بگیرند

نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی گفت: جامعه پویا همه امکانات خویش را به کار می‌گیرد تا تمام افراد با پشت سر گذاشتن مشکلات و به کار بستن توانایی‌های خویش، جامعه را به اهدافش برسانند.

شکور اکبرنژاد ادامه داد: بشر موجودی اجتماعی است و اگر جامعه او را طرد کند، احساس نیستی می‌کند. در مقابل، پذیرش وی به عنوان عضوی مفید، احساس موفقیت را در او زنده می‌کند.

وی افزود: نابینایان به دلیل معلولیت یا نداشتن مهارت‌های اجتماعی کمتر مورد پذیرش جامعه قرار می‌گیرند. بخش مهمی از شخصیت فرد، به میزان پذیرش اجتماعی او بستگی دارد.

اکبرنژاد اضافه کرد: اگر خدایی ناکرده فرد نابینا خود را فردی بی‌فایده فرض کند، تمام هویت خویش را از دست می‌دهد. وی خاطرنشان کرد: واقعیت این است که آنان قادرند با استفاده از تغییر در برنامه‌ها، شیوه‌ها و مواد آموزشی، به تحصیل بپردازند و نقش‌های کارآمدی در جامعه بر عهده گیرند.

نماینده مردم تبریز با بیان اینکه نیاز آنان به راهنمایی، دلیل بر ناتوانی نیست، گفت: هر فرد با توجه به ویژگی‌ها، محدودیت‌ها و قابلیت‌های فردی و اجتماعی‌اش، بخشی از نیازهای خویش را به کمک دیگران برطرف می‌کند.

اکبرنژاد ادامه داد: همه ما به گونه‌ای نیازمند راهنمایی هستیم. کمک به نابینا وظیفه اجتماعی و انسانی ماست و اعتقاد به شأن والای انسانی و پذیرفتن حق لذت از زندگی برای تک‌تک آنان، حق طبیعی آنها به شمار می‌آید.

وی گفت: ارگان‌ها و نهادهای دولتی باید سهمیه استخدام معلولان به ویژه جامعه نابینایان را در نظر بگیرند.

اکبرنژاد افزود: در این ارتباط قانون سه درصد سهمیه استخدامی دستگاه‌ها برای معلولان وجود دارد که اگر وزارتخانه‌ای از این قانون سر باز زند، در حقیقت حقوق این قشر را نادیده گرفته است.

وی با تأکید بر توانمندی‌های نابینایان در عرصه‌های مختلف گفت: بسیاری از معلولان از ناحیه چشم دچار معلولیت هستند که در سمت‌های مختلف مشغول فعالیت هستند و این نشان از همت و اراده این قشر از جامعه دارد.

وی گفت: نوع رفتار با نابینایان در جامعه می‌تواند در سرنوشت آنها و حالات روحی و روانی‌شان تأثیرات متفاوتی بگذارد.

*قانون عصای سفید تصویری جدید از نابیانیان را در جامعه ترسیم می‌کند
مدیرکل بهزیستی استان آذربایجان شرقی گفت: اشتغال از عمده‌ترین مشکلاتی است که نابیانیان با آن مواجه هستند.
محمدرضا صادقی ضمن تبریک روز جهانی نابیانیان گفت: سازمان بهزیستی با توجه به وظایفش در توانمندی گروه‌های هدفش یعنی معلولان برنامه‌ریزی خاص دارد.

وی با بیان اینکه بسیاری از افتخار آفرینان جامعه ما جزو نابیانیان بوده‌اند، اظهار داشت: امید است تمام ارگان‌ها و نهادها برای اشتغال نابیانیان گام‌های موثری بردارند و در این خصوص از کوچک‌ترین حرکتی دریغ نکنند.
صادقی افزود: در سال 1950 سازمان آموزشی علمی فرهنگی ملل متحد (یونسکو) و شورای جهانی نابیانیان در جلسه‌ای مشترک، قانون #171 عصای سفید را بررسی و تصویب کردند و روز 15 اکتبر برابر با 23 مهر ماه را روز جهانی عصای سفید یا روز جهانی ایمنی نابیانیان اعلام کردند.

وی خاطرنشان کرد: قانون عصای سفید تصویری جدید از نابیانیان را در جامعه ترسیم می‌کند و از افراد نابینا می‌خواهد که به منظور حمایت از منافع خود، از تمام مفاد این قانون مطلع باشند.

وی گفت: در میان وسایل کمک حرکتی نابیانیان، می‌توان عصای سفید را به عنوان پرچم استقلال آنان قلمداد کرد.
صادقی ادامه داد: البته این ابزار حرکتی سودمند در صورتی از کارآیی برخوردار است که نارسایی‌های فیزیکی محیط زندگی افراد نابینا تقلیل یابد یا به طور کلی حذف شود، بنابراین علاوه بر توجه به مسائل عاطفی و احساسی، کمترین هزینه و لحاظ کردن عوامل لازم، لازم است زمینه‌ای را برای تردد آسان آنان فراهم کنیم و کمک شایانی به استقلال حرکتی نابیانیان کنیم.

*اشتغال، مسکن، ازدواج، ایاب و ذهاب و درمان از مشکلات معلولان است
نماینده مردم اهر و هریس در مجلس شورای اسلامی گفت: معلولیت مانعی برای کار و زندگی نبوده و در بعضی مواقع معلولان کارهایی را انجام داده و منشأ خدمات ارزنده برای کشور شده‌اند که حتی افراد سالم نتوانسته‌اند آن کار را انجام دهند.
غلامحسین مسعودی ریحان گفت: معلولان به ویژه نابیانیان با عزم و اراده خود، با وجود برخی ناملایمات در جامعه بر مشکلات فائق آمده‌اند، این افراد بهترین الگو و سرمشق برای دیگر معلولان جامعه هستند.
مسعودی ریحان با اشاره به مشکلات عدیده معلولان در حوزه اشتغال، خواستار عملیاتی شدن زمینه اشتغال آنان و لحاظ سه درصد استخدام ادارات و نهادها برای اشتغال معلولان شد.

وی با تأکید بر اینکه اگر توجه جدی به معلولان شود و برنامه‌ریزی مناسبی در این خصوص صورت گیرد قطعاً این افراد می‌توانند به نحو شایسته‌ای منشأ خدمات ارزنده برای رشد و شکوفایی در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و علمی در کشور باشند.
وی اظهار داشت: باید زمینه‌ای فراهم کنیم تا با کمک دولت و مجلس برای تأمین نیازهای عمومی معلولان به خصوص اشتغال، مسکن، ازدواج، ایاب و ذهاب و درمان آنها گام‌های عملی برداریم که در این خصوص نمایندگان مجلس از طرح‌هایی که به نفع معلولان و برای حل مشکلات عمومی آنها باشد، حمایت می‌کند.

*نابیانیان بخشی از نیروی کار جامعه شمرده می‌شوند
دبیر اجرایی خانه کارگر تبریز گفت: کار، فعالیت ضروری برای گذراندن زندگی فردی و اجتماعی است.
کریم صادقرزاده گفت: انسان با هر وضعیت و در هر زمانی کار را برای خود لازم می‌داند و از راه آن، میان خود و دنیای اطرافش رابطه منطقی و پویا برقرار می‌کند.

وی افزود: حق هر انسانی است که بر اساس توان و امکاناتش به کاری بپردازد و به میزان تلاش خود، از موهبت‌های خدادادی بهره گیرد. بنابراین همه انسان‌ها با هر محدودیت و موقعیتی که دارند، باید فرصت لازم را برای بهره‌گیری از امکانات داشته باشند.
صادقرزاده ادامه داد: نابیانیان بخشی از نیروی کار جامعه شمرده می‌شوند، البته هر فردی برای موفقیت در کار به توانایی جسمی نیاز دارد ولی در این میان، نابیانیان نیز محدودیت بینایی دارند.

وی گفت: به یقین هیچکس نمی‌تواند حق نابیانیان را برای پیشرفت زندگی فردی و اجتماعی‌شان نادیده بگیرد.
دبیر اجرایی خانه کارگر تبریز با بیان اینکه انسان نابینا، تمام نیازها و امیدهای فرد عادی را دارد، گفت: او می‌خواهد کار کند و نیازهای زندگی‌اش را برطرف کند. از این رو به شدت خواهان استقلال اقتصادی و اجتماعی است.
صادقرزاده خاطرنشان کرد: گرچه همه جوامع کم و بیش با مشکلات متعدد شغلی روبرو هستند ولی نابیانیان بیش از دیگران بی‌کاری را تجربه می‌کنند.

وی اضافه کرد: بیکاری آسیب‌های روانی و اجتماعی فراوانی به دنبال می‌آورد لذا ایجاد آگاهی و بینش درست در کارفرمایان، برگزاری دوره‌های آموزشی کار و تغییر نگرش منفی به نابیانیان، راهکارهایی است که شرایط کار را برای آنان فراهم می‌کند.

*انجمن نابیانیان حمایت نمی‌شود
مدیرعامل انجمن نابیانیان آذربایجان شرقی گفت: این انجمن در تأمین هزینه‌های عادی خود با مشکلات بسیاری دست به گریبان است و از سال 84 هیچ نهاد رسمی از این انجمن حمایت نمی‌کند.
وی در ادامه بر ضرورت ارتقای فرهنگ عمومی جامعه در برخورد با نابیانیان تأکید کرد.
مدیرعامل انجمن نابیانیان آذربایجان شرقی همچنین با اشاره به فعالیت 30 ساله جامعه نابیانیان آذربایجان شرقی اظهار داشت: این

کانون از سال 1360 با مجوز رسمي در کشور فعال است و خدمات لازم به روشندان را عرضه مي‌کند. مديرعامل جامعه نابینایان آذربایجان شرقي گفت: 800 روشندل در کانون نابینایان آذربایجان شرقي به عنوان يك تشکل مردم‌نهاد عضویت دارند که 500 نفر از این افراد به صورت فعال با جامعه نابینایان ارتباط مستقیم دارند. وي با تاکید بر توانایی‌هاي روشندان اظهار داشت: نابینایان داراي توانمندی‌هاي برجسته و همپاي با ديگر افراد جامعه هستند و مي‌توانند بسياري از امور را به تنهائي انجام دهند. امير انلوي بر ضرورت ارتقاي فرهنگ عمومي جامعه در برخورد با نابینایان تاکید کرد و گفت: يکي از مشکلات عمده نابینایان فقر فرهنگي در برخورد با آنان است و این فقر فرهنگي در میان مسئولان و مردم عادي نیز مشاهده مي‌شود. وي با بيان اینکه مشکلات و احتياجات نابینایان نباید در پیچ و خم اداري معطل شود، گفت: واقعیت این است که افراد نابینا توان دوندگي‌هاي اداري را ندارند و جامعه نابینایان آذربایجان شرقي با درک این موضوع مشکلات آنان را در کمترین زمان و بدون مقررات دست و پاگیر اداري انجام مي‌دهد. مديرعامل جامعه نابینایان آذربایجان شرقي گفت: این انجمن در تامین هزینه‌هاي عادي خود با مشکلات بسياري دست به گريبان است و از سال 84 هيچ نهاد رسمي و دولتي از این انجمن حمايت نمي‌کند. وي خاطر نشان کرد: افراد خير و برخي شرکت‌هاي خصوصي اصلي‌ترین حاميان این انجمن هستند و اداره کل بهزيستي با این انجمن همکاري مطلوبي ندارد. وي افزود: این تشکل مردمی رقيب مراکز حمايتي دولتي نیست بلکه بازوي آنان در حمايت از معلولان نابیناست و بايد کمک‌هاي دولتي به این تشکل اختصاص يابد.

*مهم‌ترین مشکل ورزش نابینایان استان کمبود اعتبارات است
رئيس هيئت ورزش‌هاي نابینایان آذربایجان شرقي گفت: نابینایان استان که در زمينه ورزش فعاليت دارند، توانسته‌اند مقامات بسياري را از آن استان کنند و این بسیار براي ما ارزشمند است. خسرو سليمي‌نيا ادامه داد: این قشر از افراد جامعه که در ورزش نیز فعاليت دارند داراي مشکلاتي در این زمينه هستند که از آن جمله مي‌توان به عدم سالن اختصاصي براي نابینایان اشاره کرد. وي گفت: پيش از این براي رفع مشکلات هيئت ورزش‌هاي نابینایان استان خواستار ساخت و اختصاص سالن اختصاصي براي هيئت شده بوديم که این خواسته در سفر سوم رئيس جمهور و هيئت دولت به آذربایجان شرقي محقق شد به طوريکه محمود احمدي‌نژاد دستور ساخت و اختصاص این سالن را دادند و در آن جلسه مقرر شد اداره کل تربيت‌بدني پيگیرهاي لازم را انجام دهد. سليمي‌نيا در ادامه بيان داشت: مهم‌ترین مشکل ورزش نابینایان و کم بينایان استان کمبود اعتبارات و مشکل اياب و ذهاب ورزشکاران به رقابت‌هاي کشوري است که در کنار این مشکلات عدم همکاري سازمان بهزيستي با هيئت است که حتي سالن نیز به هيئت واگذار نمي‌کند و ورزشکاران از نبود سالن رنج مي‌برند.

*بخش روشندان کتابخانه مرکزي تبريز 10 مورد خدمات به نابینایان ارائه مي‌دهد
رئيس کتابخانه مرکزي تبريز گفت: براي تعامل با نابینایان بايد از يك سري نکات غافل نبود از جمله اینکه واقع بین باشيم و به آنها بفهمانيم که با ديگران هيچگونه تفاوتی ندارند، آنها را با نام صدا بزنيم و وقتي به آنها نزديک مي‌شويم به نحوي آنها را از حضور خود آگاه کنيم و اگر احتمال مي‌دهيم ما را نشناسد، بهتر است خود را دقيق به آنها معرفي کنيم. سيدکمال‌الدين سيدمديني اضافه کرد: از کمک‌هايي که به استقلال و خودکفائي آنها لطمه مي‌زند، جدا بپرهيزيم و نبايد با ترجمه‌هاي بي‌خود و يا مهر و علاقه و احساس بي‌مورد سبب رنجش آنها شويم. وي کتابخانه مرکزي تبريز را از جمله مواردی عنوان کرد که براي نابینایان خدمات ویژه ارائه مي‌کند. سيدمديني ادامه داد: هم‌اکنون بخش نابینایان کتابخانه مرکزي تبريز 150 نفر عضو را شامل مي‌شود و بيشتر آنها تحصيلات دانشگاهي دارند.

وي همچنين گفت: این بخش هم‌اکنون داراي 256 عنوان کتاب بريل در 675 نسخه و يك‌هزار و 400 عنوان کتاب گوياست. مدني با بيان اینکه بخش روشندان کتابخانه مرکزي تبريز 10 مورد خدمات در قالب‌هاي مختلف به اعضاي خود ارائه مي‌دهد، اظهار داشت: مهم‌ترین خدماتي که بخش نابینایان به اعضاي خود ارائه مي‌دهد، به امانت گرفتن کتاب بريل، امانت کتاب گويا در دو قالب لوح فشرده و نوار کاست، ارائه خدمات اسکن متون (اسکن متون لاتين براي دانشجويان و زبان آموزان و تبديل متون نوشتاري بينايي به صورت صوتي و بريل)، ارائه خدمات چاپي بريل توسط برجسته نگارها (چاپ جزوات و پايان‌نامه‌ها)، ارائه خدمات به افراد کم‌بينبا استفاده از دستگاه درشت نگار، ضبط کتاب به صورت متون درسي و جزوات مورد نیاز اعضا، امکان استفاده از ميزهاي مطالعه و دستگاه‌هاي ضبط صوت، تکثير سي‌دي و نوارهاي آموزشي، ارائه کتاب‌هاي صوتي قابل استفاده در تلفن همراه، برگزاري دوره‌هاي آموزش براي استفاده از امکانات و تجهيزات موجود در این بخش با توجه به آيين‌نامه کتابخانه نابینایان کشور بر اساس نیاز نابینایان است.

وي همچنين به سنت اهداي کتاب به این بخش اشاره کرد و اضافه کرد: افراد خير هر از گاهي براي این بخش کتاب‌هايي اهدا مي‌کنند که براي اعضاي بخش روشندان بسیار مفيد به فايده است. وي ادامه داد: به طوريکه يکي از اهداگران که خود نیز فردي نابیناست، يك‌هزار عنوان کتاب گويا در موضوع‌هاي حقوق، فلسفه، تاريخ،

روانشناسی، رمان و جامعه‌شناسی به بخش نابینایان اهدا کرده است. مدنی یادآور شد: بخش نابینایان کتابخانه مرکزی تبریز از اسفند ماه سال 1384 آغاز به کار کرده و یکی از مراکز فعال در زمینه ارائه خدمات به نابینایان است.

*مشکل عمده نابینایان در اختیار نداشتن امکانات تحصیلی است. مسئول بخش روشندان کتابخانه مرکزی گفت: نابینایان همانند سایر معلولان یکی از اقشار مظلوم جامعه ایران هستند که هیچگاه به وضعیت آنها آنگونه که باید و شاید توجهی نشده است. روح الله ساعی افزود: نابینایان جامعه کوچکی هستند که تنها درصد کمی از جامعه بزرگ ایرانی را در خود جای داده است. وی یکی از مهم‌ترین مشکلات نابینایان را کمبود مراکز آموزشی تحصیلی در اکثر استان‌ها عنوان کرد و گفت: در برخی استان‌ها که این مراکز تحصیلی وجود دارند فقط در مقطع ابتدایی و در برخی استان‌ها نیز در مقطع راهنمایی دانش‌آموز می‌پذیرند. عضو انجمن نابینایان یکی دیگر از مشکلات نابینایان را در اختیار نداشتن به موقع امکانات تحصیلی مانند کتاب و نوارهای درسی و بعضی امکانات ویژه نابینایان از قبیل ماشین پرکینز اعلام کرد. وی ادامه داد: از دیگر مشکلات نابینایان کمبود کتابخانه در استان آذربایجان شرقی است. ساعی افزود: تنها کتابخانه مرکزی تبریز است که در میان کتابخانه‌های موجود به ارائه خدمات به نابینایان می‌پردازد که البته این کتابخانه نیز از نظر داشتن تنوع انواع کتاب وضع خوبی دارد. وی همچنین در خصوص خط بریل نیز اظهار داشت: خط بریل، خطی است که در قرن نوزدهم میلادی برای سهولت کار افراد نابینا و کم‌بینا در امر تحصیل و تعلیم و تربیت توسط لویی بریل فرانسوی ابداع شد. ساعی افزود: پدر لویی بریل کفاش بود و لویی در کارگاه وی کار می‌کرد. روزی درفش کفاشی به چشم وی برخورد کرد و بر اثر این حادثه، لویی از نعمت بینایی محروم شد. وی تاکید کرد: پس از آن، او درباره افرادی که از نعمت بینایی برخوردار نبودند، بسیار اندیشید و سرانجام به فکر افتاد تا خطی را به وجود آورد که افراد نابینا به وسیله آن به راحتی به امر خواندن و نوشتن بپردازند. عضو انجمن نابینایان گفت: او پس از مدت‌ها، موفق به ابداع خطی شد که به نام وی، بریل نامیده شد.

*نبود علایم راهنمای ویژه نابینایان در سطح شهر، سلامتی آنها را تهدید می‌کند. مدیرعامل جامعه نابینایان آذربایجان شرقی گفت: نبود پارک‌های ویژه نابینایان در سطح شهر و سایر علائم راهنما، سلامتی جسمی و روحی قشر عظیمی از جامعه را تهدید می‌کند. علی‌اصغر امیرانلوی افزود: در جوامع پیشرفته علائم ویژه‌ای برای راهنمایی نابینایان و همچنین رانندگان در معابر و خیابان‌های سطح شهر قرار داده شده و این افراد را با معانی این علائم آشنا می‌کنند، لذا نابینایان بدون واژه‌ها از به خطر افتادن سلامتی‌شان می‌توانند به کارهای شخصی خود برسند. وی خاطرنشان کرد: با وجود اینکه قانون حمایت از معلولان شهرداری‌ها را موظف به تامین شرایط مناسب برای عبور و مرور نابینایان کرده است، متأسفانه در کشور ما به این موضوع کمتر توجه شده و شهرداری، بهزیستی و سایر دستگاه‌های ذیربط توجه جدی به مشکلات معیشتی این قشر از جامعه ندارند. امیر انلوی ادامه داد: به دلیل ایجاد حفاری‌ها و تل کردن مصالح ساختمانی در سطح شهر توسط آب و فاضلاب، شهرداری، انبوه‌سازان و شهروندان، نابینایان بارها به دلیل برخورد با این شرایط دچار مشکلات حادی شده‌اند. امیر انلوی فقر فرهنگی را مهم‌ترین دغدغه نابینایان برشمرد و گفت: عدم فرهنگ‌سازی مناسب در خصوص نحوه رفتار شهروندان با روشندان این افراد را با مشکلات روحی و روانی فراوانی درگیر کرده است.

*شرایط نامناسب تشکلهای نابینایان محمد فرجام روانشناس اجتماعی در مورد وضعیت نابینایان در کشور می‌گوید: سازمان بهزیستی و سازمان آموزش و پرورش استثنایی به دلیل تعدد وظایف، ضعف ارتباط‌های درون‌بخشی و میان‌بخشی، محدودیت در تأمین نیروی انسانی متخصص و مشکلاتی از این دست، چنانکه باید قادر به پیگیری مسایل نابینایان نیستند. وی می‌افزاید: در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا، تشکلهای نابینایان به لحاظ برخورداری از جایگاه حقوقی معین، مدیریت علمی و ارتباط‌های درون و برون سازمانی قوی توانسته‌اند با حضور در عرصه سیاست‌گذاری‌های کلان، حقوق اجتماعی نابینایان را در ابعاد مختلف مطالبه کنند اما نگاهی به عملکرد انجمن‌ها و مؤسسه‌های غیردولتی فعال در امور معلولان کشور کارنامه چندان مثبتی از آنها ارائه نمی‌دهد. به نظر می‌رسد نخستین گام در ایجاد این تحول باید توسط سازمان بهزیستی و شورایی مرکزی تشکلهای نابینایان برداشته شود و این دو اهرم حقوقی و اجتماعی می‌توانند با اتخاذ سیاست‌های نظارتی واحد، زمینه بازبینی و اصلاح اساسنامه این تشکلهای را فراهم کنند و با نظارت دقیق بر نحوه برگزاری انتخابات در آنها، شرایط ورود نخبگان به عرصه مدیریت امور نابینایان را مهیا کنند.

*سخن آخر

متأسفانه در حال حاضر باید پذیرفت که با گذشت چند سال از ابلاغ قانون جامع حمایت از معلولان هنوز بسیاری از سازمان‌ها در بحث استخدام معلولان کوتاهی می‌کنند و بهانه افزایش بار مالی را مطرح می‌کنند که در مجموع این دلایل بیشتر از آنکه منطقی باشد بهانه‌جویی‌هایی است که برای نابینایان کاربردی ندارد و همین مسائل سبب شده جامعه معلول در کشور ما هنوز از یک حمایت همه‌جانبه با وجود کمیته امداد، بهزیستی و وزارت رفاه برخوردار نباشد و نیاز به یک متولی قوی‌تر احساس شود.

روز عصای سفید فرصت مغتنمی برای بررسی مسایل و مشکلات این قشر از جامعه است.

در شرایطی که معلولان و به ویژه نابینایان از نحوه اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و به‌خصوص اجرای ماده اختصاص سه درصد از سهمیه استخدام ناراضی هستند، باید به دنبال راهکارهای اساسی برای ضمانت اجرا و رفع مشکلات بود، بدون آنکه لحظه‌ای بتوان از آن چشم‌پوشی کرد.

گزارش از: مریم عباسی - علی آقاییاری